



Kronika

Tänk om inte alla vill lyssna på dragspel? Lars Fimmerstad gör en djupdykning i sentimentaltitetens trask.

Sorgens aristokrati

Jordbruksminister Margareta Winberg är besviken och ledsen för att hon känner omsorg med djuren, säger referaten. Nyheten är vad hon känner. EU-domstolen säger fritt fram för den belgiska monstertjuren. Horderna av monstertjurar kommer med smattrande klövar dundrande över det nordeuropeiska lägländet, hän över Stora Bältbron, vidare över Öresundsbron, nu är det fritt fram minsant!

Inget står i vägen. En orgie i rasskändning utbryter: De invaderande monstertjurarna våldför sig på våra små rödbrokgiga ariska

kossor. Snart är våra ladugårdar fulla med kortbenta och feta *Mischlinge*. Jordbruksministern hanterar sin besvikelse. Hon lever ut sin sorg.

Och vi, tycks media tro, gråter med henne. Ätminstone kvinnorna. En undersökning sägs visa att svenska kvinnor har lägre gråttröskel än

En dag undersökte man saken och fann att endast fem procent av publiken gillade drag-spelsmusik. Radiotjänst hade sänt till ett folk som inte fanns.

andra europeiska nationaliteters. Är det inte ett blygsamt antagande att bara hälften av svenskarna skulle ha lägre gråttröskel än andra? Alla svenskar är lipande kringringar.

Ätminstone är det teorin hos dem som riktar sig till allmänheten via medier och reklam. Vi vill ha unket klem och pjösk, härlig gråt, smetigt medlidande och dalt. Då är det skönt att veta att det finns dem som bryr sig. Särskilt om man är en liten foxterrier med fuktiga ögon som sitter i det gröna. På en affisch i tunnelbanan. På den säger Folksam att det bryr sig. Folksam bryr sig om miljön och det är skönt att veta för små vita vovvar. Inga andra syns till på affischen.

Kungen delar inte ut ordnar eller adelskap längre. Men vi har en aristokrati – sorgens. Högst står anhöriga till katastroffer, följda av handikappade, sen kanske flyktingar och hivsnittade. Brottslingar stod förr högt på sorgearistokratis trappstege, när filmen *Släpp fångarna loss* gjorde sitt segertåg.

Då var brottslingar offer för ett grymt samhällens blinda processer. Numera, sedan man inte kunnat undanhålla att det kan vara mer synd om deras offer, har fångarna förlorat i glamour. Brottsoffren har stigit i karriären från allmoget till hertigkrona – förutsatt att de är kvinnor. Andra brottsoffer är det ännu svårt att accepteras i lidandets salonger. Hur synd är det om dig lille vän? Det avgör din status i offentliga sammanhang.

Men det kanske inte alls är så? De som riktar sig till offentligheten kan ha en felaktig bild av den svenska allmänheten. Kanske sitter inte alls en tyst majoritet av svenskarna med ett paket Kleenex ständigt redo när de slår på TV:n eller öppnar bladet. Det finns många exempel på hur de som vänder sig till allmänheten kan missta sig på dess preferenser. Ett var drag-spelsmusik.

På den tiden det fanns en enda radiokanal spelade den drag-spelsmusik från morgon till kväll. En helvetisk bombmatta av drag-spelsmusik tonade ut över Sverige dag efter dag. Åsa-Nisse var lyssnarens arketyp. Tills man en dag undersökte saken och fann att endast fem procent av publiken gillade drag-spelsmusik. Radiotjänst hade helt enkelt sänt till ett folk som inte fanns.

Det mest aktuella exemplet är Clintonaffären som krossat föreställningen om den prydliga kristna majoriteten av amerikaner. Den avgångne talmannen i representanthuset Newt Gingrich vände sig till fel folk. Kanske är det också dags att ompröva föreställningen om att den svenska allmänheten består av en gråtande majoritet av frikyrkliga vegerar i klimakteriet från Kalix?

26 november 1998

LARS FIMMERSTAD



Upp till kamp mot mervärdesrövarna

I novemberbetraktelsen prövar Bo Persson en neomarxistisk analys av mervärdesrofferiet. Där spekuleras också över den hårdnande konkurrensen i beskyddarbranschen.

Att beröva människor frukterna av deras arbete har tett sig lockande i alla tider. Formerna för röveriet har växlats från den primitiva användningen av våld och hot till sofistikerat luredrejeri. Marx ansåg att kapitalisterna använde sig av arbetarnas förstånd och beroendeställning för att inte betala dem efter förtjänst.

Betraktelse/November

Men den effektiva mervärdesrövaren uppträder inte i rollen som kallhamrad kapitalist utan som välvillig beskyddare. "Vi gör detta för ditt eget bästa." På så vis liknar den moderna staten maffian. Bägge ger erbjudanden som man inte kan säga nej till. Även den feudala utslagningen legitimerades av beskydd. Och beskydd är argumentet för att sälja in fack- och arbetsgivarförbundens tjänster, liksom Hyresgästföreningens och många andras av det slaget.

Ej heller är stat och fack – i historiens ljus – ensamma om att tala om rättvisa och solidaritet. Det har kyrkan gjort i alla tider. Ideologiska dimridåer.

Staten, kapitalet och facket

En högproduktiv arbets säljare berövas mervärde av kapitalisten och av staten. Både kapitalist och stat har god hjälp i detta av facket. Mervärdet för en anställd definieras som lönekostnaden för honom eller henne. Därtill kommer det mervärde utöver lönekostnaden som arbetsköparen kan behålla på grund av felaktigheter i prisbildningen på arbetsmarknaden. I Sverige är det främst fråga om att arbets säljarens företrädare i löneförhandlingarna ägnar sig åt "solidarisk lönepolitik", det vill säga att hålla nere lönerna för vissa individer och grupper. På det sättet berövas arbets säljare mycket stora mervärden, om än svåra att beräkna exakt.

Offentlig utslagning

Jämfört med svenska staten, är kapitalisten en amatör i att lägga beslag på mervärde. Momsen är bara en liten del av det offentliga våldsmonopolets mervärdesutslagning. Till momsens ska läggas arbetsgivaravgifter, kommunalskatt, statlig inkomstskatt samt diverse konsumtionsstyrande pålagor. Summan av de offentliga mervärdesuttagen ligger mellan 60 och 70 procent av lönekostnaden, beroende på om den anställda betalar statlig inkomstskatt och konsumerar punktskattebelagda nyttigheter som alkohol, elström, bensin eller tobak.

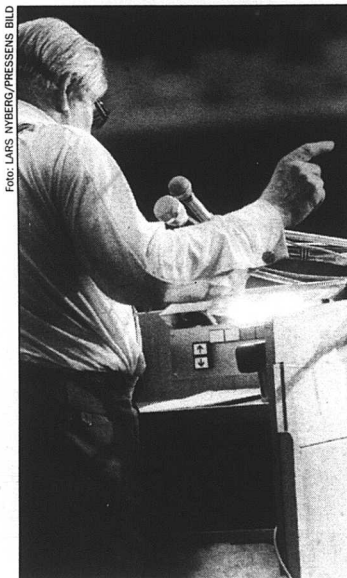


Foto: LARS NYBERG/PRESSENS BILD

Strängs finger. Kapitalist, stat och fack samarbetar för att beröva den produktiva arbets säljaren mervärde av hans insats.

hålla så mycket av Henning Mankells mervärde är i sammanhanget en gåta. Robert Reich har identifierat en grupp pirater som i framtiden kommer att extrahera mervärde från företagen och de stora organisationerna, i stället för tvärtom, nämligen dem han kallar för symbolanalytiker.

De som på detta vis förmår eröva mervärde från kapitalisten har för det första resurser stora nog för att avvärja statens anspråk på skatter. För det andra behöver de inte hjälp av något fackförbund.

Beträffande konkurrensaspekten kan man vänta sig att det etableras nischade fack eller motsvarande med en kvalitetsstrategi istället för att sikta på volym. (Och som kommer att hjälpa medlemmarna till högre inkomster istället för tvärtom). Svenska fackförbund kommer att hamna i samma läge som Posten relativt CityMail. Man kommer att få se konkurrenter som plockar russen ur kakan och som medlemmar bara accepterar skaparna av de största mervärdena. "Talangmäklarna" kunde vara namnet på en sådan organisation.

Emigrerar i cyberrymden

För svenska statens del är det redan uppenbart att den liden under ett hårt skattekonkurrenstryck. Folk emigrerar antingen geografiskt eller ut i cyberrymden.

Förfallstendenserna bland de etablerade svenska mervärdesrövarna inom fack och politik är uppenbara. Motståndskraften mot förändring är snabb på väg att försämrans. Försök till korporativistiskt återupplivande av den svenska samförståndssandan kommer inte att lyckas och inte att hjälpa dem att sitta kvar vid köttgrorna.

Det är dags för en ny vänster som förmår bjuda privilegiesamhället motstånd och skaka de parasiterande lösen ur den socialistiska fanans röda veck.

BO PERSSON

paracelus@mail.bip.net

Citatet

I söndagens tidning står att Herbert Tingsten "myndighetsförklarade tidningen", det ska givetvis vara "myndigförklarade".

- DN:s ledarsida, 24/11

